

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Οι ρίζες της ιστορίας

Της ΜΑΡΙΤΙΝΑΣ ΖΑΦΕΙΡΙΑΔΟΥ
m.zafiriadou@realnews.gr

Τους γνωστούς Έλληνες του σήμερα που έχουν ρίζες στον βενιζελισμό συστήνει στο κοινό του ο Μίμης Ανδρουλάκης, μέσω της επανέκδοσης του βιβλίου του με τίτλο «Ταξίδι μέλιτος», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη.

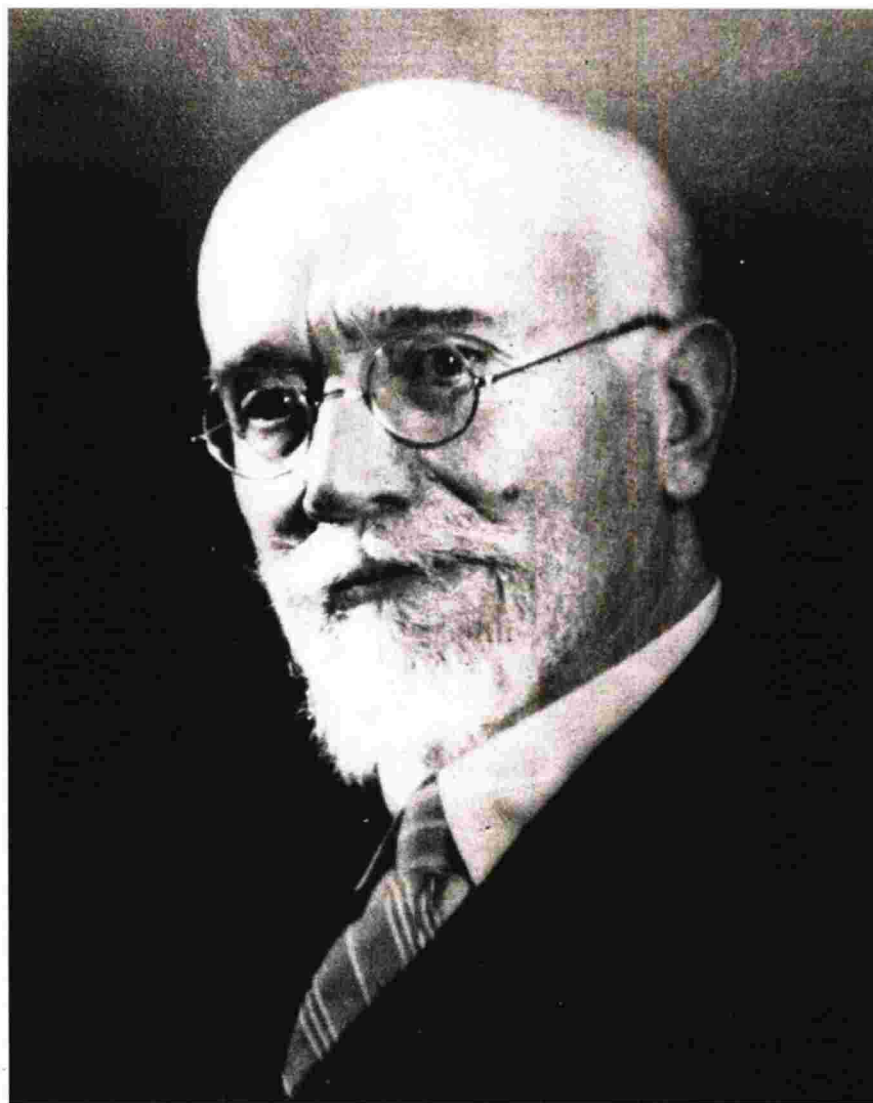
Ο Μίκης Θεοδωράκης, ο Νίκος Κούνδουρος, ο Βαρδής Βαρδινογιάννης, ο Κωνσταντίνος Μπιστοτάκης, ο Θεόδωρος Πάγκαλος είναι όλοι τους απόγονοι ανθρώπων που, με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, έζησαν από κοντά έναν από τους μεγαλύτερους ηγέτες της σύγχρονης ιστορίας του τόπου, τον **Ελευθέριο Βενιζέλο**.

Από τις πρώτες κιόλας σελίδες του βιβλίου, ο Μ. Ανδρουλάκης συστήνει στους αναγνώστες του τον **Μιχάλη Θεοδωράκη**, παππού του μεγάλου συνθέτη Μ. Θεοδωράκη, ως τον ράφτη

«Κι η μάνα του Σήφη είναι Σφακιανή, θυγατέρα του Ιωάννη Βαρδινογιάννη, αρχηγού των Σφακίων στις κρητικές επαναστάσεις»

του Βενιζέλου. «Μου το έραψε ο φραγκοράφτης Θεοδωράκης, ο Μιχάλης, θα τον κατέχεις στα Χανιά (...). Αυτός μου 'σιαξε όλα τα φράγκικα κοστούμια, μα δεν καταφέραμε να τον μεταστρέψουμε προς εμάς τους ξυπόλυτους, τους Φιλελευθέρους», εμφανίζεται να λέει ο ίδιος ο Βενιζέλος. Και λίγο πιο κάτω, «ο γιος του, ο Γιώργης, είναι τώρα μαζί μας», σημειώνει για τον πατέρα του κορυφαίου μουσικοσυνθέτη, Γιώργο, που υπήρξε φανατικός βενιζελικός.

Ηγετική μορφή του βενιζελισμού όμως αποτέλεσε και ο Σήφης Κούνδουρος, πατέρας του Ν. Κούνδουρου, που εμφανίζεται να έχει συγγένεια με την οικογένεια Βαρδινογιάννη. «Ο Σήφης όπως κι ο ξάδελφός του ο Ρούσος, δικηγόροι και οι δύο, ανίψια του Μανούσου (σ.σ.: που λίγο πριν περιγράφεται ως εκθρόνος του Βενιζέλου, δεξί χέρι του πρίγκιπα) είναι από τα καλύτερα νέα στελέχη μου. Ηλθαν στην Τριανδρία μαζί μου κόντρα στον μπάρμπα τους», φέρε-

Οι άγνωστοι στυλοβάτες του βενιζελισμού

στιγμή μέσα στη γενική κατ'ήφεια: «Κάποτε ένας μεγάλος επιχειρηματίας έπιασε στα πράσα, σε άσημη στάση, τη γυναίκα του με τον λογιστή του στον καναπέ. Τι να κάνει ο κακομοίρης Αν διώξει τον λογιστή, θα πάει στον ανταγωνιστή του και θα του προδώσει τα μυστικά της δουλειάς. Να διώξει πάλι τη γυναίκα του, δεν μπορεί. Την αγαπά. Έτσι, αποφάσισε να διώξει τον καναπέ κι ούτε γάτα κι ούτε ζημιά».

«Όλο ντου και ντου στην Πόλη»

Την αγάπη του Σ. Κούνδουρου στον Βενιζέλο, όμως, δείχνει ακόμα και μετά τον θάνατο του ηγέτη των Φιλελευθέρων η περιγραφή του: «Η Ελενα κλειδωσε το φέρετρό σ' ένα βαγόνι στον σταθμό του τρένου, πήρε τα κλειδιά κι εξαφανίστηκαν με τη λαϊδη Κρόσφιλντ κάπου στην πόλη, ενώ εμείς δεν μπορούσαμε να κλάψουμε και να τιμήσουμε τον νεκρό μας (...). Όταν έφτασε το τρένο στο Πρίντζι, στις 26 Μαρτίου, πηδήξαμε στο βαγόνι με τον Σκουλά κι όπως τον είδαμε μέσα απ' το κρύσταλλο, μουγκρίζαμε κι ο Νόβας με τον Γαρουφαλιά προσπαθούσαν να μας πρεμήσουν. Εγώ έβγαλα έναν αυθόρμητο, σπαρακτικό λόγο»...

Στο βιβλίο περιγράφεται ακόμα η σχέση του Ελ. Βενιζέλου με την οικογένεια Μπιστοτάκη. Η **Κατίγκω Βενιζέλου**, αδερφή του ηγέτη των Φιλελευθέρων, παντρεύτηκε τον Κώστα Μπιστοτά-

Ο Μίμης Ανδρουλάκης, στην επανέκδοση του βιβλίου του «Ταξίδι μέλιτος», αποκαλύπτει ποιες γνωστές οικογένειες βρέθηκαν κοντά στον μεγάλο ηγέτη

ται να λέει ο Βενιζέλος, συνδέοντάς τους αμέσως μετά με την οικογένεια Βαρδινογιάννη. «Κι η μάνα του Σήφη είναι Σφακιανή, θυγατέρα του Ιωάννη Βαρδινογιάννη, αρχηγού των Σφακίων στις κρητικές επαναστάσεις», εμφανίζεται να λέει για την **Ελένη Βαρδινογιάννη**, γιαγιά του γνωστού σκηνοθέτη και κόρη του **Ιωάννη Βαρδινογιάννη**, γενάρχη των Βαρδινογιάννηδων. «Ο Σήφης ήταν στη Μικρά Ασία με τον Σοφοκλή κι εκλέχτηκαν μαζί στις περσινές εκλογές. Θα ήταν το απδόνι αυτής της Βουλής αν δεν τον κυνηγούσαν», συνεχίζει. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι ο **Παύλος Βαρδινογιάννης**, ως φοιτητής, έμμενε στο σπίτι του Σ. Κούνδουρου στην Αθήνα, ως φίλος του **Ρούσου Κούνδουρου**, αδελφού του Νίκου. Ο Π. Βαρδινογιάννης έγινε διευθυντής του Πολιτικού Γραφείου του **Σοφοκλή Βενιζέλου**. «Έτσι αναφέρθηκε στον πατέρα του σκηνοθέτη Νίκου Κούνδουρου, του Ρούσου και του Γιώργου, στον θείο των Βαρδινογιάννηδων», σχολιάζει για τον Βενιζέλο ο συγγραφέας.

Σε άλλο σημείο του βιβλίου, ο Σ. Κούνδουρος εμφανίζεται να λέει τις πιο «πικάντικες» ιστορίες, ακόμα και στις πιο δύσκολες στιγμές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, όταν την «αποφράδα ημέρα», όπως περιγράφεται, που πήγαν με τον κυβερνήτη **Κουντουριώτη** με το θωρηκτό «Αβέρωφ» στον Άγιο Νικόλαο για τη δοξολογία στην Αγία Τριάδα, περιμένοντας σήμα να πάρουν τον Βενιζέλο από τα επαναστατημένα Χανιά με προορισμό τη Θεσσαλονίκη ή την Καβάλα, όπου θα σχημάτιζε επαναστατική κυβέρνηση, αλλά η επιχείρηση εξελίχθηκε σε φιάσκο. Μέσα στο πένθιμο κλίμα που ακολούθησε «ο Σήφης αρχίζει την πιο ακατάλληλη

κη, εφέτη και πρώην βουλευτή Κυδωνίας Χανίων, ενώ ως πρώτη αγάπη του Βενιζέλου περιγράφεται η **Μαριέττα Μπιστοτάκη**. «Πρόσθεσε στα τυχερά μου πως κληρονόμησα στα είκοσι τέσσερά μου, το 1888, έτοιμη τη βουλευτική έδρα Κυδωνίας, όταν ο γαμπρός μου Κ. Μπιστοτάκης -σύζυγος της Κατίγκως, αδελφής μου- αποχώρησε ώστε να γίνει εφέτης», εμφανίζεται να λέει, ενώ σε άλλο σημείο του βιβλίου μιλά για την κόρη του **Νικόλαου Μπιστοτάκη**, Μαριέττα. «Η καρδιά μου σπαραττούσε δίπλα της, αλλά ήμουν ένας άσημος επαρχιώτης φοιτητής, άμαθος, δειλός», λέει μεταξύ πολλών άλλων.

Ως ο «Αρβανίτης» που «όλο ντου και ντου στην Πόλη προτείνει», περιγράφεται στο βιβλίο ο **Θεόδωρος Πάγκαλος**, που υπήρξε ολέθριος στη συνέχεια -μετά τη δικτατορία του- για τον βενιζελισμό. Την ώρα που ο Ελ. Βενιζέλος επιχειρούσε να δεσμεύσει τον **Κεράλ** σε μια μακροχρόνια ειρήνη στην ανατολική Μεσόγειο, στην Αθήνα οι βασιλικές εφημερίδες είχαν τίτλο «Μας επώλησαν», ενώ εξελίσσονταν δύο παράλληλα στασιαστικά κινήματα στο στράτευμα, «των βασιλικών αξιωματικών και του φαιδρού Πάγκαλου που κρατούσε ακόμα δυνάμεις».